

KÖZMŰVELŐDÉSI, TARSADALMI, GAZDASZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>MEGJELEN: hetenként egyszer, vasárnap.</p> <p>Egyes számok 10 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben.</p> <p>Előfizetési pénzek a szerkesztőséghez utasítandók</p>	<p>Előfizetési feltételek.</p> <p>Vidéken és Léván házhoz küldve:</p> <p>Egy évre . . . . . 5 ft — kr. Hat hónapra . . . . . 2 ft 50 kr.</p> <p>Előfizetési pénzek postautalványval is küldhetők.</p>	<p>Hirdetések.</p> <p>Negy hasábs, petit sor egyszeri hirdetésnek helyéért 7 kr. készírt 6 kr., többször 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.</p> <p>A Nyilt-térben</p> <p>minden három hasábs, garmond sor díja 20 kr., mi a szerkesztőséghez előlegesen beküldendő.</p>
---	--	---

A lévai takarékpénztár.

Örömmel üdvözlünk minden lépést, minden intézkedést, mely súlyos közgazdasági viszonyaink enyhítésére és javítására irányul.

Bajaink minden téren nagyok; érezzük azokat mindnyájan; a gazda, az iparos, a kereskedő folytonos küzdelem s aggodalom között kénytelen napikeresményét nehéz munkával kiérdemelni, hogy magát s családját fentarthassa s a közterhek elviselésére magát képessé tegye.

Mégis hányszor válik meddővé minden igyekezete, hányszor kénytelen segély után fordulni, hogy a mostoha viszonyok, időjárás s elemi csapások által vagyonán, keresményén ejtett csorbát kiköszörülhesse s tovább haladhasson!

E segély, mely régenten szűk körre szorított egyesek, napjainkban társulatok, szövetségek, pénztársulatok, tőkepénzesek és uzsorások által a megszorult keresőnek adatott, sokszor — s mondhatjuk legtöbbször — oly méregdrága volt, hogy a segélyezés helyett, annak tönkrejutasát vonta maga után.

Istennek hála!, a viszonyok mainap már örvendetesen megváltoztak.

A pénzpiacz bősége a nyereségyvágyat mérséklis az üdvös versenyt hozván létre: lehetővé teszi azt, hogy a segély a megszorultaknak istápjává, helyrehozójává váljék és az uzsoráskodást, vagyonosodásunk ezen mételeyét s rontóját, az életből kiszorítsa.

Sokan mondják ugyan, hogy az üzletnélküli földbirtok, kamattelherrel járó hitelt, jelen viszonyaink között nem bír meg. Nem akarunk ennek mélyebb vitásába itt bocsátkozni; de annyit talán általánosságban bizton állithatunk, hogy a produktív befektetés nem válhatik a földbirtok karára — s álljon bármikép a dolog, annyi bizonyos, hogy a földbirtok a segélyt nem nélkülözheti s arra épen napjainkban, mint a tapasztalás bizonyítja, utalva van.

Csak minél olcsóbb s minél kedvezőbb visszafizetési feltételekhez legyen az kötve.

Ép azért teljes készséggel regisztráljuk a lévai takarékpénztár-nak a kamatlábra hozott azon határozatát, hogy a váltók és zálogok után, az intézet által szedett 10% kamat, 9%-ra és a kötvények, illetve: jelzálogos költsönök után fizetett 8% kamatláb: jövő 1882. évi januárhó 1-től, 7%-ra szállittatik le.

Aki ezen intézetnek azon szabályát, hogy évi jövedelmének egyötödét évenként jótékony közcélokra adományozza, ismeri: méltányolni fogja az intéző férfiak azon igyekezetét, melyszerint ezen intézetet, a közjólét áldásos tényezőjévé tenni s az olcsó hitelt megálapítani buzgólkodnak s nagy és jogosult reményt köt ahhoz, hogy ez még nem a végmegállapodás, hanem oly lépés, mely magában még a bővebb

kedvezményeket csirait is rejti, hogy azokat minél előbb életre fakassza.

Üdvözljük az intézők ezen nemes intenczióit s buzgalmat.

A népbankok.

II.

E lapok 27-ik számában a népbankokról szólván, azoknak két főismérvét jelöltük meg, és pedig azt, hogy a népbankoknál a tagok száma korlátlan s hogy ezen intézményben az önszegély praktikus érvényt nyer, amennyiben a saját tőkeképzés nagyon előmozdittatik általa, hogy a tagoknak, a tagság feltételeként, tőkeképzésről kell gondoskodniuk. Magát az intézményt a következőkben határozhatjuk meg: népbankok alatt, munkások és kisiparosoknak, a gazdaságukban szükségelt tőkék és hitel, lehetőleg gyors és olcsó előteremtésére szolgáló, s az önszegély és szolidaritás eszméjére fektetett egyesületet értjük.

Hogy e jótékony intézmény áldásos hatása annál inkább élvezhető legyen, annak szervezetében a következő elvek legyenek irányadók:

1. Azon munkások és kisiparosok, kik előleget keresnek, legyenek egyszersmind részesei és vezetői is az intézetnek, vagyis tagjai az egyesületnek s így a vállalat kockázata vagy nyeresége reájuk néve is közös és szavuk a vállalat igazgatásában határozó legyen.

2. Azon pénzforgalom, mely az egyesület által közvetítettik, egészen a banküzlet szabályai szerént rendezendő, vagyis a szolgáltatnak, ellenszolgáltatás fejeltjen meg, kamat és provisio nyujtassék.

3. A tagoknak üzletbetételei, részint azonnal eszközölt teljes befizetés által képeztetnek, ez azonban ritkábban fordul elő, sokkal gyakoribb ennél, az üzlet betéteknek kis részletekben, folytatolagos befizetések által való előállítás. Ezek teszik azután a betevőknek az egyesület pénztára irányában fonálló követeléseit, mik természetesen az egyesükre jutó osztalék hozzácsatolása folytán növekszenek. Ezen részbetétek nagysága szolgál a dividenda mértékéül s épujy mint a részvényjegyek (actiák), az egyesület folyton növekedő törzsvagyonát képezik.

4. Az üzlethez szükséges pénzek költsönképen, közös hitelre s a tagok egyetemleges jóállása mellett, veendőik föl és előre nem látható kiadások, vagy bekövetkezhető veszélyek esérére, fedezet gyanánt, a betéti összegből tartalékalap képeztessek.

5. A kezelés tekintetében kitünőbb erők alkalmazását teszi lehetségessé, ha az egyesület vezetői, főleg pedig a pénztári tiszteteknek, szolgálataikhoz mért tisztelt díj adatik.

6. Tétessék teljesen szabadá, ugy az egyesületbe való belépés, mint az abból való kimaradás, s e tekintetben csakis az általános alapszabályok legyenek korlátozóak, ezek is leginkább azon tekintetben, hogy a kilépő a megszabott felmondási határidőt tartsa meg.

Ezek azon fölvelek, melyeket a népbankok létesítésénél okvetlenül tekintetbe kell venni s az üzleti működésnél soha szem elől téveszteni nem szabad, ha csak azon ezélt kockázattal nem akarjuk, hogy ugy az üzleti működés jövedelmező legyen, mint maga az intézmény fönnállása az egyes polgárok vagyonosodását eredményezze s így a nemzetgazdasági ezél teljesen elérressék.

Tekintve azon hitelműveleteket és üzletágakat, melyek a népbankok föladatakörébe tartoznak, azt látjuk, hogy a népbankok a deposit, vagyis letéti bankok sorába tartoznak, a mennyiben azonban hitelt is nyujtanak s ez által a tagok forgó-tőkéjének szaporítását és hatályosságát előmozditják, kétségtelenül a bankok azon osztályához sorozhatók, melyek a jelzálogi bankokkal ellentétben, — kereskedelmi és ipari bankoknak neveztetnek.

A modern társulási mozgalomnak kétségtelenül

egyik legszebb szüleménye és vívmányokként mutathatjuk föl méltán a népbankokat, melyek századunk szociális fejlődésében igen jelentékeny közgazdasági, kulturális és humánitárius szerepet játszanak az által, hogy az alsóbb osztályoknak s különösen a munkásoknak ugy erkölcsi, mint anyagi felemelkedését eszközlik s a polgári középrendnek erősbödését és szilárdulását biztosítják, az emberi önbecszeretet, törekvést, takarékoságot, szorgalmat ébresztik és fokozzák,

A társulásnak ezen alakjában, sok kis erőnek egyesítése eszközöltetik, amelyek magukban véve nem volnának képesek feladatuknak megoldására. Ez pedig a modern közgazdasági állapot egyik legnagyobb félszegsége, midőn a nagy ipar a középosztályt önállóságában fenyegeti, míg a közgazdasági társulások és ezek között első sorban a népbankok által a munkások és kisiparosok azon nagy igazság tudatára vezetnek, hogy az ember a természetűl ugyan nagyszámu szükségletekkel helyeztetett a világba és pedig oly szükségletekkel amelyekről léte függ, de másrészt oly képességeket és erőt is nyert, melyeknek okszerű használata mellett a szükségleteket kielégíthető és jólétét megvalósíthatja.

A helybeli nőiparkiallítás.

Hogy e lapok első számaiban, a szerkesztő ur által, a nőiparkiallítás érdekében megindított mozgalom nem maradt eredmény nélkül, fényesen bizonyítja a helyben rendezett nőiparkiallítás. Mindnyájunkat meglepett, mert őszintén bevallva, nem hittük létesülését; vagy legalább ily szép eredménynek nem vártuk, azon mely hallgatás után, melylyel e kiállítás — a nők élénk és gyors tevékenységével ellentétben — egész csendben létesült. Hölgyeink csendben és kitaróan működtek, egymást költsönösen buzdítgatva, a szegényebbeket bátorítva, hogy az alig figyelemre méltott női munkásság s ügyesség termékeit összesítve feltárják.

Amit Bars megye lelkes hölgyei, e szűk keretű kiállításban felmutattak, eléggé tanuskodik azon le nem írható türelemről, mely a nőket általában jellemzi, azon élénk leleményességről s finom izlésről, mely a munkák mindegyikéről visszatükrözódik; „hölgyeink ez alkalommal bemutatták miszerént széppel, nemessel és hasznossal is tudnak foglalkozni.”

Tekintsünk csak kissé körül s habár illetékes bíráló a női munkáknak nem lehetünk, mégis föltűnően meglep a szebbnél-szebb fehérhímzések és hangyaszorgalommal készített csipkék finomsága, melyeket Boronkay Antónia, Ehrenfeld Gizella és Irma, Fischer Irén, Holló Sándorné, Jonas Deborah, Koroda Mariska, Levatic Maria, Pollák Irén, Rittersporn Berta, Seidel Mariska, Szilassy Ida és Berta, Schirilla Maria, Toldy Erzsike és Viktorka, Ákossy Mariska stb. kiállítottak. Mellettük látjuk a finom kötések remekeit: Fischer Mária, Rimánóczy Antónia, Waiger Jánosné és Sisák Mária urhölgyek munkáiban, valamint a jó háziasszony szorgalmának legékesebben szóló bizonyosságait azon törülközőkben és vászonnemekben, melyeket Seidel Károlyné, Levatic Irma és Nagy Sándorné bemutattak. Ami azonban a nem szakértők figyelmét legelső pillanatra lekötötte az a diszhímzések gyönyörtü tárgyai voltak. Ehrenfeld Gizella, Taub Róza, Jonas Deborah, Levatic Maria, Skita Sándorné, Seidel Mariska, Sikray Sarolta, Rimánóczy Antónia, Toldy Erzsike, Balbach Andrásné s több mások ritka szépségű tárgyakat készítettek; diszmunkáikon az elegancia s finom izléssel s a művésziileg bevezett munka az igen szép mountirozással karöltve jártak. Ott láttunk még egy asztalongszemélmunkákat s egy sarokban az alsóbb néposztálytól származó némely munkákat. Ha az uri nők diszmunkái meglepték a látogatókat: ugy a szegény Prokopovszky Anna s a többi ladányi nők sajátkezü rajzaik után készített fáradságos hímzései, valamint Zilahy Judit saját maga hímzete s készítette magyar menyecske ruhája méltó csodálkozást keltett mindenkiben.

Ne gondoljuk azonban, hogy az ipar e haladása a jelenkor vívmánya! Hallgassuk csak meg az elismerés egyhangu nyilatkozatát, melyet hölgyeink Med-

v e c z k y Henriette, S z a k m á r y Endréné, M a c h a e s e k Antónia, J u h á s z Lászlóné és Z i l a h y Judit által kiállított s a 16—17. században készült fehérművek megtekintése alkalmával hangoztattak.

Hogy mennyire sikerült e kiállítás, mutatja azon élénk érdeklődés, melyet főleg a férfiak tanúsítanak; körülül 350-en látogatták meg e rövid 5 nap alatt a kiállítást. Ez érdeklődés, mely talán kellő tudosság mellett vidékről is számosabbakat vonzott volna be, elég szép jutalom azon buzgó hölgyek fáradozásaiért, kik a siker biztosítására minden lehetőt elkövettek.

Különösen R i m a n ó e z y Antónia Önagységának kell teljes elismerésünket és köszönetünket kifejezni, kinek az ügy érdekében kifejtett buzgalmát, fáradozását s áldozatkészségét csak az tudja kellőleg méltányolni, aki ismeri azon nehézségeket s kellemetlenségeket, mikkel a kezdeményezés ép úgy, mint a sikeres kivitele az efféle kiállításoknak jár. Ő mindenkit buzdított, biztatott, segített s szelid kedvessége hódított az előkelő körökben ép úgy, mint a szegények között.

A kiállítás rendezése körül eléggé meg nem köszönhető érdemeket szerzett még t. S e h i r i l l a Maria urhölgy is, kinek, mint a kiállítás fáradhatlan elvezetőjének s az egyes munkák valódi szakavatott értelmezőjének, a legteljesebb elismeréssel kell szintén adoznunk.

c.

Különfélék.

— Kérjük azon t. előfizetőinket, akik még eddig lapunk második félévi folyamára elő nem fizettek, szíveskedjenek az előfizetési pénzeket hozzánk beküldeni. Az előfizetés vidékről legezelszerűbben póstautalvánnyal, helyben pedig a lap kihordója útján eszközölhető.

— Szerkesztőségünkben bekövetkezett, a dolog természete követelte, utó s ó változás is. Ezentúl a szerkesztőséget e g y e d ű l fogom vinni. Mindenért, ami ezentúl a lapban foglaltatik, tényleg és jogilag egyedül vállalom el a felelőséget. Munkatársakul megyénk számos jelesét sikerült megnyernem s így hiszem, hogy ily körülmények közt a lap vezetésében és irányában bekövetkezett és biztosított e g y s é g, csak a lap é l é n k s é g é t é s g y o r s a s á g á t fogja előmozdítani. Ajánlom, a részemről csak áldozatokkal fentartható lapot, a t. közönség b. figyelmébe.

— A bars megyei gazd. egyesület f. é. júliushó 25-én, d. e. 10 órakor L é v á n, s a j á t h e l y i s é g é b e n, évnegyedes, rendes közgyűlést tart, melyre az egyleti tagok tisztelettel meghívattak. Tárgyai: Elnöki jelentés az egyesület ügyei felett. A kisbirtokosok földhitelintézetével kötendő szerződés. Az egyesület által vásárolt szarvasmarhák és sertés kanok árverezés utáni eladása. Folyó ügyek.

— A lévai nőiparkiallítás alkalmával többeknek feltűnt, hogy míg megyénk kisebb leányiskolái oly szép munkákkal voltak képviselve, addig az ar.-maróthi f e l s ő b b leányiskola teljesen távollartotta magát a

kiállítástól. Valóban nem tudjuk, mi lehet ezen sajnos indolencia oka, részünkről, csak tévedés vagy feledékenységnek kell az elmaradást tulajdonítanunk, mert nem akarjuk föltételezni, hogy szándékos volt a mulasztás akkor, midőn az intézet reputációja a részvételt nagyon is megkövetelné.

— Hont megyei könyvtár le-z czime azon lelkes kezdeményezés eredményének, melyet Hont megye közönsége P o n g r á c z Lajos, megyei alispán, hazafias buzgalmának köszön. Pongrácz ugyanis, még mint főjegyző, mult év őszén, föntvezett ezétra nagyobb mennyiségű, közte több értékes, irodalmi művet ajánlván föl, a megyei levéltárban levő összes irodalmi művek azzal egyesítetnek, további adományok által gyarapítatnak, és szerves egésszé alakítatnak. A megye e ezéltől évi járadékot szavazott meg és az ügy keresztávitelére felügyelő bizottságot szervezett, egyszersmind a kidolgozott könyvtár-egyleti alapszabályokat a belügyminiszteri jóváhagyás alá terjesztette. A derék hontiak ezen tette fényesen tanuskodik arról, hogy szívesen áldoznak a magyarosodás és tudomány terjesztése érdekében.

— Az első magy. ált. biztosító társulat ezen év folytán 6 ifjunak, egyenként 400 frnyi segílyt nyújt azon ezétra, hogy a magyar-óvári gazdasági tanintézetben kiképzést nyerhessen. A bars megyei gazd. egyesület felhívott, hogy ezen ezéltől ifjakat ajánljon. Minélfogva az egyesület elnöke, gr. K e g l e v i c h István, felszólítja a megye területén lakó ifju gazdákat, hogy amennyiben ezen kedvezményt igénybe venni szándékoznak, azt m i n é l e l ő b b bejelentsek. Gazdatisztok és kisbirtokosok fiait elő sorban fognak tekintetbe vétetni.

— Színészeink az első bérlet leteltével, még 6 előadásra bérletet nyitnak. Előadásra kitűzettek: A becsület sze énye, A legény bolondja, Az angyal, A nihilisták, Az utósó nemzetőr, A szerelmes kántor, Szerelmi varázsital, A Kofák és a Három esőri kaesa.

— Dohányzók panasza, a következő sorok közlé-ére kértünk föl: Napról-napra mind hangosabb azon panasz, hogy a helybeli főtráfikában nem lehet jóra való szívart kapni, még az eszeiben sem, ha százával veszi az ember. Volt alkalmunk több szivarládikát szemügyre vehetni, melyek gondosan föl voltak nyitva s a szebb és jobb szivarok, kiválogatott alja-szivarokkal felszerelve, ez hihetőleg azon ezéltől történik, hogy a közönség mintegy kényszerítve legyen drágábban, u. n. válogatott szivarokat venni, avagy személyesen tenni bevásárlását. Azt hisszük, hogy a köztisztviseltekben álló pénzűgyőri biztos urnak eről alig van tudomása, mert különben ismert buzgósga folytán, részóta megszüntette volna az efféle visszaélést. Reményünk van, hogy felszólalásunknak meg lesz az az eredménye, miszerint a szivarokat ezentúl ériatellen ládikákban kaphatja a publikum s nem lesz kitéve a főtráfikáns önkénykedésének s nyereszkesedésének.

— Madárpusztítás. Másutt országos törvények veszik oltalmuk alá a madárvilágot, nálunk szabadon pusztíthat sorak között barci. Éretlen gyerkőcök háborgatják a madárfészkeket, s rombolják szét, csupa pajkosságból a kised család esendes otthonát. De ez még nem elég! Alig, hogy megkezdődtek a szünnapok,

már is több ifjut láthatni Flaubert-féle fegyverekkel lesipuskázni. Eltekintve attól, hogy a nyugtalan véri gyermek kezében mily vészhozóvá válhatik egy fegyver, kérdjük, megengedhető-e egyáltalában uton-utfélen az efféle puszkázás? Nem tehetne-e ez ellen a városi rendőrség valamit, ha már némelyik szülő, az alig 10—11 éves fiacskájaiból Nimrodok akar erőnek-erejével csinálni?

— Völgyiné jutalomjátéka alkalmával a közönséget végtelen zavarta azon hangos beszélgetés, amit a szinkör bejárata előtt néhány ur huzamosabban folytatott. A leghatásosabb jelenetek elvesztek e miatt a közönségre nézve. Az igazgatóságtól elvárjuk, hogy más alkalommal az illetőket figyelmeztetni fogja.

— Bars megye területén több 2 frt és 2 frt 50 krnyi napidíjjal összekötött, községi adóvégrehajtói állomás lévén betöltendő: ezen állomásokra pályázni kívánók ezennel fölhívattak, hogy előéletükről, illetve: eddigi alkalmazottságukról s különösen az adóbehajtás körüli jártasságukról, valamint erkölcsi magukviseléséről tanuskodó bizonylatokkal fölszerelt folyamodványukat, legkésőbbben f. évi július 20-ig, alulírott kir. adófelügyelőnél nyujtsák be. Aranyos-Maróth, 1881, július 4. P e t t y k ó Géza, kir. adófelügyelő.

— Milliomos csörgőcsipkában. Illinois-Bleamsterben, néhány héttel ezéltől, egy oda kivándorolt, német halt meg s mintegy 2 millió dollárra menő vagyont hagyott hátra, amit ott harmincz év alatt szerzett. Örökösévé egy jelenleg Hollandban élő földijét tette, aki egykor őt még Németországban vagyoniilag fönkretette s aztán családi boldogságát is földulván, ekkép kivándorlásra kényszeríté. Végrendeletében azt mondja az örökös: ez ember az egyetlen a világon, akit oka van gyűlölni; de ez az is, akinek későbbi szerencsésjét köszöni s ezért háládatosságot akar iránta tanúsítani. Ez mindenesetre igen nagy lelkű dolog volna, ha a milliomos örökség átvétele egy sajtóságot föltételhez nem lenne kötve. Az örökös ugyanis tartozik egész életében bizonyos, meghatározott, fekete posztóból készült ruhát viselni, világos sárga zsinórral, hasonló színű kalapot, melynek alakja azonban úgy van megszabva, hogy az az utósó izig hasonlít a — c s ö r g ő - s a p k á h o z, még a csörgők sem hiányoznak róla. Azon pillanatban, mikor az örökös a viseletén csak egy sziporkát is változtatni meresz, az egész vagyont irgalom nélkül elveszik tőke s az örökös egy távoli rokonának adják, ki már előzetesen néhány ezer dollárt kap, hogy az említett föltételt megtartását a főörökösen lelkiismeretesen ellenőrizze. Nem szenved kétséget, hogy e rokon buzgón fog eljárni tisztében. Azonkívül ez örökség elfogadás, esetén e föltétel hat nagyobb hirdalpan közlendő lesz, hogy az örökös személyisége a világ előtt kellően ismeretes legyen. Az örökösnek hat havi gondolkodási idő van adva, mely idő alatt határoznia kell, hogy a neveltség átkával terhelt milliókat elfogadja-e vagy sem?

— Háztartási leányiskolák. Németországban nagyon kezdenek szaporodni az ily féle iskolák. Először Wormsbán állítottak föl egyet s az elért, szép eredmény csakhamar követésre indította Németország többi városait. Ez iskolák földadata az, hogy a leányok amaz

Tárolás.

Világítás — ingyen.

Ingyen világítás, ez minden világításoknak az ideálja. Egy olyan lámpa, amelybe nem kell olaj, amelyet meg sem kell gyújtani, hanem világít önmagától, mihelyt a sötétség beállott s nem is szűnik meg világa, míg a sötétség el nem oszlott — ez aztán ideális!

S vajon miért tartozzék egy ily lámpa a lehetőségek közé? Vagy nem szórja-e szét a nap sugarait oly bőkezűn egész nap, hogy abból egy kicsinyke rész is elegendő lenne bevilágítani lakásunkat az egész éjszakán? Csak egy keveset kellene megtakarítani ezekből a tékozló módra elfecsérelt sugarakból s nappalá tehetnők magunk számára az éjszakát. Rezervoárt kell szerkeszteni s megelni a módját: hogyan lehetne félretenni a fölösleget, hogyan lehetne meggyújtani e rezervoárban a fényt nappal s szabadon bocsátani éjszaka.

Az olvasó mosolyog e sorokban foglalt lehetőségek hóbortja fölött. S talán nem gondolja meg, hogy maga is ehhez igen hasonló módon világítja meg szobáját. A gyertya, vagy olaj lángjából csak azok a napsugarak szabadulnak ki, melyek fölnevelték a repcét, vagy barmot, hogy faggyujuk, vagy olajuk lámpánkba kerülhessen. A köszén és annak lepárlási terméke: a petroleum ösidőknek napsugárát, azok fényt és melegt éleveníti meg számunkra újból, hogy lássunk és sütkérezzünk mellettük, melyek mellett réges-régen nem sütkérezett senki s elnyelte őket a fa, melyből a köszén származott.

A fényt valamely alakban megkötni s aztán tetszőleges időben szabadon bocsátani tehát nemcsak hogy nem lehetetlen, hanem maga a természet gyakorolja ezt, igen nagy mértékben. De csak bizonyos határok között. Mert a gyertya, vagy a petroleum, mikor egyszer szabadon bocsátotta a fényt, melylyel birt, vagyis elégett, másodsor ugyanazt tenni nem képes többé. A világítás alatt maga is megemésztődik, semmivé lesz. Az egész termékeit (a hamut, stb.) hiába süttetjük meg

njból a napvilággal, az nem fogja magába gyűjteni ismét annak sugarait, nem lesz többé meggyújtható. Csak egyszer világít s aztán soha.

Azonban miért ne lehetne annak is módját ejteni, hogy ez többször is lehetséges legyen. A fa magába képes összegyűjteni a napsugarakat; de mikor kibocsátja őket, megszünik fa lenni; miért ne lehessen találni utat és módot, vagy anyagot, mely a fényt kilöveli és megmarad olyannak, aminő volt: újból fény sugarakat nyel el, midőn hozzájuk jut s újból szabadon ereszti, mikor szükség van rá. A fény és a hő igen rokon két dolog s a hőre nézve az ilyesmi nagyon is lehetséges. A melegítő téglák magokba szívják a meleget a tűz mellett, s kibocsátják, midőn hideg helyre tesszük őket; de a legközelebbi alkalommal már megint megmelegíthetők s megint elveszthetik melegüket. A természet figyelmeztet bennünket sokszor balul magyarázott újintésével, hogy ennek lehetségesnek kell lennie. Léteznie kell olyan módnak, vagy anyagnak, melyet csak ki kell tenni a napvilágra s magába szívja annak fény sugarait s csak sötétségbe kell helyezni, hogy e sugarakat kilövelje, azaz világítani kezdjen.

Ezt az anyagot, vagy a módot, mely által a tárgyak ilyen tulajdonuakká tehetők, kell föltalálni és meg van fejtve az ingyen-világításnak fontos kérdése. Csak ki kell a tárgyat tenni a napvilágra s be fogja világítani egész éjelünket.

A kérdés egészen megfejtve nincs; de meg van közelítve. Ismerünk tárgyakat, melyek e tulajdonnal bírnak bizonyos fokig s mintegy az első néhány lépést, még pedig hatalmas, lépést képezik a tükély felé. Egyes ily tárgyak — sőt élőlény is foglaltatik sorozatukban — régen ismeretesek az emberiség előtt. Az éjeinkben villogó szent János bogár ilyen természetű. De vannak anyagok, melyek sokkal inkább bírnak e tulajdonnal.

Bizonyos Vincenzo Cascierolo, becsületes ezimadia mester, Bologna városában, szerzett magának az által halhatatlan érdemet, hogy az emberiség figyelmét hasonló anyagok iránt felkeltette. 1630-ban egy sötét éjel hazafelé ballagván, esodálkozva vette észre, hogy

a Paterno hegynek lábánál a kövek világítottak. Sajátóság, kékes, különben meglehetősen gyenge fényt mutattak. Azt hitte — mit hihetett volna szivesebben —, hogy a földből föltűző láng elásott aranyat jelez; de mikor oda ért s kezébe vette a köveket, világítottak kezében is, anélkül, hogy melegek lettek volna. Összegyűjtötte őket nagyobb mennyiségben s hazavitte; másnap este a tünemény ismétlődött, a kövek ismét világítottak. A vizsgálat azután kideríté, hogy e kövek s u l y p á t darabok voltak, melyeket a hegyről alárohanó esővíz fölszínre hozott.

A csodának ez új követ vizsgálta a kor minden alchymistája, számos tudós s még számosabb tudatlan. Különböző helyekről hoztak sulypátokat; — mind világítottak. Alig néhány perczig kellett őket napfénynek kitenni s néhány óra hosszat is látni lehetett a sötétben gyenge villongásukat. E tulajdon megmaradt akkor is, mikor a köveket porrá zúzták, vagy e port azután vízzel péppé gyúrták össze.

Mások mesterséges uton ígyekeztek előállítani ily anyagokat. Többek között Balduin a mészhosphátokkal tett e tekintetben kísérleteket s ez uton sikerült neki a ma már szerte ismeretes phosphort föltalálni. Robert Boyle, II. Károly ismert kegyeltje s gazdag természetűdős, pedig egyszer csak fölfedezte, hogy a gyémántok is világítanak éjel, ha megelőzőleg napsugaraknak tettük ki őket nappal. Könyve, melyet 1663-ban tett közzé, egész forradalmat idézett föl az alchymisták között; mindeniket megkapta a vágy és a remény — mesterséges uton csinálni gyémántokat és fölfedezni a b ö l e s e k k ö v é t.

Tudományosan Becquerel kezdett először foglalkozni e kérdéssel. Az ő kutatásai szerint a kalcium, bárium és stroncium nevű anyagok egyesülései a phosphorsókkal mind oly anyagokat szolgáltatnak, melyek, megvilágítva, magok is bizonyos ideig világítani képesek. Egyik erősebben és tovább, a másik gyengébben és kevesebb ideig. Fényük színezete is különböző. Vannak testek, melyek kékes, mások, melyek vöröses, vagy zölde fényvel világítanak s valaha egész virágcsokrokat állítottak ilyen színekből össze.

Azonban valóban praktikus becsevé a testek eme

ismereteket sajátítsák el, melyekre a háztartás vezetésénél van szükségük. Ki van innen zárva mindaz, amire egy háziasszonynak nincs szüksége; de annál szigorubb szokatják a növendékeket a rendre, tisztaságra s tanítják a betegápolásra is. Az oktatás általában inkább gyakorlati s három részre oszlik. Az elsőbe tartoznak az összes háztartási teendők, u. m. főzés, mosás, tisztogatás, tejkezelés, konyhakertészet, baromfi-tenyésztés, stb.; a másodikba a nőiparmunkák: varrás, ruhaszabás, horgolás, fosztás, stb.; harmadikba a szép- és helyesírás, számolás, háztartási könyvvezetés, egészségtan, stb. A növendékek a tanítóknal, csoportokra osztva, mintegy családot képeznek s szigoru rend szerint végzik az összes teendőket. Az intézetbe csak 15 évesnél idősebb leányokat vesznek föl, kik mérsékelt ellátási és tandíjt tartoznak fizetni. Az év végén a vizsgálatnál kiállítás van kapcsolatban a növendékek munkáiból. Az intézetből kilépők bizonyítványt nyernek. Mind ezekre csak annyi a megjegyzésünk: vajha utánaözökö német szomszédainkat ebben, a valóban életrevaló, alkotásukban is, azon sok más utánzásunk után, melyekben nem sok volt a k ö s z ö n e t!

— Nyilvános számodás a lévai képezde ifjúságának jun. 19-én tartott zármultságáról. B e v é t e l: 1. az ifjúság gyűjtése 29 frt. 50 kr.; 2. belépti díjjakkól: 71 frt. Kiadás: 76 frt. 22 kr. A kórházalpra átadott összeg: 24 frt. 28 kr.

— Rövid hírek. A közgazdasági miniszter, b. K e m é n y Gábor, hosszabb utazást tesz Máramarosban, hogy azon vidék ipari fejlettségéről, különösen pedig arról, hogy mit lehetne azon vidék iparának emelésére államilag tenni, személyes meggyőződést szerezzen. — A gr. Károlyi család a trónörökösnek Föthot akarja felajánlani lakhelyül. — A termés nemcsak hazánkban, hanem külföldön is elég jó. Franciaországban az átlagnál jobb, Olasz- és Oláhországban pedig kitünő termést várnak. Csak Amerikában marad a termés az átlagon alul. — Aradon borászati bankot akarnak alapítani. A bank jelzőköltsönöket adna azon szőlőbirtokosoknak, kik szőlőjüket javítani és fejleszteni akarják, azonkívül a bor kivételét mozditaná elő. — A fiúmeie a jövő hó közepén Budapestre érkeznek, hogy viszonzják a budai dalárda látogatását. A fiúmeiek a főváros vendégei lesznek. — Hugó Viktor szobrának felállításához minden nevezet hozzájárul, hazánk képviselőit K o s s u t h, M u n k á c s y, T ü r r és S z á s z Károly kérték föl. — Magyarországból a mult évben 4363 személy vándorolt Amerikába. (De hogy mennyi jött vissza, az nem tudatik.) — A jövő országgyűlésre 19 kath. pap választatott meg képviselőnek. — A népszínházat Blaháné, Tamássy és Eöry október 15-ikén elhagyják. Valószínű, hogy valamely vidéki nagyobb városba fognak szerződni. — Ki a nagyobb? Dr. S c h r e i b e r szerint a magyarok átlag csak 1-619 méter magasak, míg a magyarországi németek és szlávok 1-646 m., a zsidók 1-637 m. magassággal bírnak. — Egy bátor amerikai, léghajón akar átutazni Európába, nappal a tenger felületéhez közel, éjjel a felső régiókban haladva; az ut 3-4 napig tartana. — Minsk orosz várost a nihilisták

felgyújtották. A város porig égett, úgy hogy a kár mintegy 4 millió rubelt tesz ki.

T a n ü g y.

A család és a népiskola.

„Boldog, ki gyermekkorát a szeretet és kötelem által egy egész szűz családban töltötte.” L u b r i c h Agost.

Rögen belátták ennek lehetetlenségét s ezért hívta, illetve alkotta a család, gyermekeinek nevelésében segítségül, közreműködőül az iskolát, mely a család céljait elérni oly hathatósan segít, hogy megszüntesse azokat örökre elérhetetlenné téve, örökre eltemetné.

Ime az ok, mely a családot az iskolával oly szoros viszonyba hozza.

Az iskolák közül legközelebb áll a családdal a népiskola.

Nem céltom fejtegetni: vajon a népiskolai, közös oktatás helyett, nem lenne e célszerűbb a magán-, házi nevelés, erre képzett s hivatott egyének által.

Egég legyen megjegyezni, hogy a népiskola akár úgy, mint a tudományok elemeit elsajátíttató, a gyermekeket az iskolai- és a tulajdonképeni élet-be bevezető s egyszersmind nevelő intézet, akár úgy, mint a nép gyermekeinek egyetlen képző és nevelő helye, mely őket megtanítja mindarra, amit majdan családi, egyházi és polgári életökben tudniok — és amilyeneknek lenniök kell, hogy emberi és polgári rendeltetésüket egykor minden irányban betölthessék: teljes jogosultságot nyert s eme földatár, a közös oktatás által teljesen elérheti és el is éri.

A család legnagyobb kincsét, minden reményét, a népiskolába eresztí ki legelőször; így osztva meg evvel, a gyermek lelki, erkölcsi és testi nevelésének gondját, terhét.

De, mint mondtam, csak megosztja és nem hárítja el egészen magáról.

Azon egy cél, mely a család és az iskola előtt állva, ezek között szoros, benső viszonyt eredményez, okvetetlenül megkívánja, hogy együtt, egymással összehatva, nem pedig egymástól kútonvalva, okszerű egyetértésben munkálkodjanak.

Eme költsönös viszonyból, mely a szülők és a népiskola képzett, hivatott vezetője, oktató-nevelője között fűződik, származnak a költsönös köteleességek, melyekkel egy a család a népiskola, illetve: ennek vezetője iránt, mint emez az iránt tartozik.

Mennyi függ eme viszonyból eredő költsönös köteleességek betöltésének módjától: az nagyon könnyen kitűnik, ha meggondoljuk, hogy egyenlő cél egyetértő munkásságot követel.

Ami jót a népiskola tehet és tesz, azt nagyon könnyen elronthatja, megsemmisítheti — a család. Ezt tehetné a népiskola is, ha nem lenne szabályok, több, törvények által teljesen megkötve s bizonyos irány követésére utasítva, melytől eltérni — még tán jobb felé is — nincs önállósága.

Az a befolyás, melyet a család, jog- és törvény szerént, a népiskolákra nézve bír; az a törvényes fölvigyzás, ellenőrzés, melynek a népiskola minden tétében, céljaiban és eszközeiben alávetve van, nem is tekintve ama készültséget, lelkiismeretességet, hivatást, melylyel, kivált újabb tanítóink, csaknem mind, régiebb tanítóink pedig részint kötelesség, részint hivatalos érzettől ösztönözve, bírnak: kétségtelemre teszik azt, hogy népiskoláink a célt fölfogva s ennek eszközeit ismerve, igen ritkán — mondhatni sohasem — szolgálnak gátul az egyetértő működésben; igen ritkán — tán sohasem — adnak okot arra, hogy a család irántuk bizalmatlan legyen, hogy a köztük létező viszony bensőségéből veszítsen s így az egyenlő cél elérése akadályoztassék.

De, ha a népiskola — hála istennek!, bizvát elmondhatjuk — ezeket nagyrészt megteszi: önként következik ama erős kívánsága, hogy a család se lépjen gátlólag közbe s saját érdekében legtávolabbról se igyekezzék a népiskolát jézani, okszerű működésében zavarni; sőt inkább minden uton-módon siessen támogatni, hogy így gyermekeibe vetett reményei mentől biztosabban, gyorsabban és nagyobb mértékben valósulhassanak.

Egyáltalán nem céltom a családok fölött e tekintetben pálcát törni. Be kell ismernünk, hogy sok család teljesen megérté a népiskolával való viszonyát s ebből származó kötelességeit s mert belátta, hogy önön legnagyobb érdeke forog szóban: követeli a benső, egyetértő, egymást támogató munkásságot, közrehatást s teljesíti is azokat. Eme beismerés mély tisztelünket vonja maga után.

De másrészt meg kell vallanunk, hogy a család még ma is némi bizalmatlansággal s előítélettel viseltetik a népiskolák s annak szerény, de há munkái iránt. Meg kell vallanunk őszintén, hogy sokszor előfordul némi surlódás a család és a néptanítók, eme két, annyira egymásra utalt fél között, mely nem ritkán igen kicsinyes dologból, alaptalan gyanúsításból, a költsönös érdekek félreismeréséből, megfoghatatlan előítéletből, legfőbbaz pedig eléggé nem kárhoztatható közönyösségből származik.

Hányszor tapasztalhatjuk, mily csekély tisztelettel szólnak a népiskoláról s vezetőiről! a szülők még gyermekeik jelenlétében is!; már pedig ez a legnagyobb bajoknak lehet forrása, melyet utójjára is csak a család érez meg legjobban.

Hányszor láthatjuk, hogy mily sokan kívánnak a népiskolának még benső ügyeire, szervezetére, eszközeire is döntőleg befolyani, teljesen háttérbe szorítva, fitymáló megjegyzések közben, azerre egyedül hivatott néptanítót.

Hány, meg hány eset van, hogy a család nemcsak elő nem készíti helyes nevelés, okszerű szoktatás által gyermekeit, nemcsak nem műveli annak értelmi tehetségeit, a lépten-nyomon kinálkozó alkalmak helyes felhasználásával: hanem hibás elvei, melyeket sokszor — elég avatatlannal — gyermekei erkölcsi s szellemi ügy, mint testi nevelésnél alkalmaz s alkalmazni kíván, vagy kényeztető modora, tulságos szeretetből eredt gyengesége által, ellenkezést látva a célfelé törekvő népiskola okszerű intézkedéseiben, a néptanító tekintélyét gyanúsítások, rágalmak által megcsorbítani s így önmagát érdekei elérésében tudatlanul, avagy szándékosan — akadályozni igyekszik.

Nem mondom átalánosán s a számos kivételnek mély tisztelettel hódolok: de téves utra lennének ragadtatva, alaptalan illuziókban ringatnók magunkat, ha a fönt elsoroltakat tagadni, legyezgetni lenne törekvésünk.

Ezeket elismerve, be kell látnunk, hogy a családnak bizalommal, illő tisztelettel kell viseltetniök a népiskola s annak vezetői, ha úgy tetszik, hivatott és fáradhatlan napszamosai iránt. Annak tekintélyét lehetőleg emelni, s vele a mentől sürűbb érintkezést fölkeresni igyekezzenek, hogy így a közös cél elérésére okvetetlen megkívánt egyetértő, összhangzó működés zavartalanul beállhasson s folytonosan bensőbbé, erősebbé válhassék az.

A családtól függ nagyrészt, hogy a népiskola, a mainál még sokkal biztosabban, gyorsabban és jobban megfelelhessen a töle megkövetelt földadatnak.

Legtávolabbról sem akartunk a néptanítókról minden hibát lemosni s az igen sokszor nagy tiszteletet érdemlő családra mindent rátolni. Hiszen emberek vagyunk — mondja szépen hazánk nagy fia — s az ember gyarló teremtés.

A néptanító is követhet s követ el hibát: de azért — itéljünk elfogulatlanul — megérdemli-e ama kevésre-becsülést, melylyel a társadalom, melynek tagjai gyarlóságban vele egyenlők, még ma is viseltetik iránta?

Még egyszer kérjük hát a családot, hogy, jól fölfogott önérdéke céljából, azt a viszonyt, melybe legnagyobb kincse, legfőbb reménye: gyermeke hozta a népiskolával, bensőleg megtartani s abból eredt kötelességeit híven teljesíteni el ne mulasztssa! Család és népiskola egymást megbecsülve, egymással kezét fogva, képesek csak a gyermek erkölcsi, szellemi s testi nagyságának, jólétének alapjait sikerrel és bizton lerakni, melyre aztán tovább — építve, a család céljait megvalósítva látandja.

Mi pedig, néptanítók!, teljesítsük lelkünk minden erejével, szívünk minden nemes érzelmével kötelességeinket, melyekkel a családnak, társadalomnak és szeretett hazánknak tartozunk.

tulajdona csak B a l m a i n kezében jutott a legutolsó időben. A londoni University college eme ügyes kémikusa porrá tört kagyló héjából állított elő olyan anyagot, mely világító erejére nézve minden mást messze meghalad s amellet olajjal keverve, mint festék, bármily testre rákenhető, anélkül, hogy eme becses tulajdonát elvesztené. A tett kísérletek szerént e szert alig egy másodperc tizedrészig kell kitenni a napfénynek s már is órákon keresztül képes világítani. Természetes azonban, hogy világító ereje annál nagyobb minél hosszabb ideig volt kitéve maga is a fénynek.

Az alig néhány nap előtt meghalt Max Maria von Weber, a kitünő mérnök és jeles tudós, sokszori kísérleteket tett eme szer használhatóságára nézve s mindezen kísérleteket fölötté meglepő eredményeket mutattak. Egyes butorok és falak, melyek e szerrel meg voltak kenve, olyan világosságot terjesztettek a szobában sötét éjszaka, hogy mellettük némi megerőtetéssel olvasni lehetett s pótolták sok tekintetben a legfényesebb holdvilágot.

Ha meggondoljuk, hogy mily veszélyes némely helyeknek megvilágítása égő lámpával, másrészt pedig mily költséges e nehezen valósítható más esetekben, e szert, mint az újabbkori találmányok egyik legnevezetesebbjét kell tekintenünk. A puskaporos raktáraknak, könyvtáraknak, gyulékony anyagokat tartalmazó helyiségeknek csak falait kell megkenni eme festékkel s azok világosak lesznek folyton. A nap sugarai megsütik eme falakat s azok egész éjjel fényt terjesztenek magok körül. A tengeri kikötők bejáratát, a veszélyes zátonyokat hirdető jeleket, a hajóknak félelmes szirteket be kell kenni eme szerrel s azok éjjel-éjre, éveken keresztül világítani fognak, anélkül, hogy csak félelme is néznének az emberek s föntartásuk csak bármilyen csekélységbe is kerülne. Valóságos olaj nélkül világító, ingyen lámpák ezek.

Ujabbán a buvári szolgálatnál is megpróbálták e szert, a legjobb eredménnyel. A buvárok kezében a lámpa sokszor alkalmatlan s nem csekély veszély támadhat abból, ha eltörik, vagy elalszik. Midőn az idén Southampton mellett egy elsüllyedt hajó értékes holmijainak fölhozásáról volt szó, a buvárok ruháit evvel a

szerrel kenték be s azok leszállottak a tenger fenekére és látták a saját ruhájuk világa mellett. Magukon hordták eltörhetetlen lámpáikat.

Ez év márczius havában az angol vasúttársulatok is e kiváló szer felé fordították figyelmüket. Nevezetesen az óriási Great-western-railway igazgatósága arra a gondolatra jött: nem lehet-e a kőpékat ezzel festeni meg beföl? Nyilvánvaló, hogy ha ez sikerül, akkor nemcsak az éjszakai világítást meg lehet takarítani, hanem ami ennél nevezetesebb, segíteni lehet azon az alkalmatlanságon, hogy nappal az alagutakon keresztül haladó kőpék egyáltalán nem világíthatók. A kísérlet annyira sikerült, hogy a legsötétebb alaguton átmenve is szelid világosság terjed el a kőpében, mint a holdfénye, amelynél nemcsak a személyeket lehetett jól kivenni, de még az óra számlapjának jegei is megfigyelhetők voltak. Most ugyancsak e vasúttársulat minden kocsijának belsejét, melyek nagyobb alagutaknál közlekednek, hasonló módon festeti be; sőt célba vétetett azoknak külsejét is befesteni, hogy az egész vonat éjjel is látható legyen.

Kiszámíthatatlan egyelőre, hogy e szernek mennyi mindenféle alkalmazása lehet a közel jövőben. Be lehet vele festeni az országutak körülait, a veszélyes helyeket, a mértföldmutató táblákat, a leeresztett sorompókat, a toronyórák számlapját, sötét folyosók falait, melyeknek világítása különben nagyon költséges, rosszul épített házak lépcsőházait stb. stb. Szóval használható mindenütt, hol a gyenge fény is megteszi a szolgálatot s ahol kimélni akarjuk a költséget, vagy másképeni világítást egyáltalán nem alkalmazhatunk.

Nagy elterjedésének utjában áll azonban a magas ár, amibe kerül. Egy font körülbelül 15 frt s ez megnehezíti azt, hogy p. o. kisebb falvaknak egész utcáit, vagy az országutakat egész hosszát megvilágítsa általa. Lehet, hogy e bajon is segítve lesz nem sokára s hogy a gyenge fényt, melyet ily módon elérnek, nevezetes mértékben meg lehet növelni.

(E—s.)

Kövesük a «néptanítók királyának», a nagy Pestallózzinak példáját, aki, bár elmondható azt, mit mi egyáltalában nem vehetünk ajkainkra, hogy «gunyakaj között feléje, kitaszított ember felé, hangzott: Te, szegény lélek!, ki kevesebb vagy, mint a legutolsó napzamos, ki magadon sem tudsz segíteni, — te akard a népet a boldogság kapujához vezetni?!». — E bántó gunyakaj közepette is, — mely minden ajkon ott lebegett — (mondjuk és tegyük mi is ezt) lelkem szilárd maradt és nem tántorult el, szivemben kiirthatatlan lett a lelkesedés, mely arra készítetett: menj, fáradj, kutass!

Mi is menjünk, fáradjunk a kutassunk!; legalább így rójuk le hazánk iránt tartozó kötelességeink egy részét.

Ujfalussy Sándor.

LEVELEZÉS.

Turócszentmárton, jul. 4, 1881.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapja programjának egyik pontjában a magyarosodást tüzte ki egyik föladataul; ebből kifolyólag talán nem lesz érdektelen a lapok olvasóira, ha a szomszéd, legutóbb megye magyarosodásáról értesitem. A nemzetiségi üzemeknek s nevezetesen a pánszlávizmusnak központja, tagadhatlan, nálunk van; de azért senki sem higgye, hogy itt oly veszedelmes állapotok vannak, mint azt a hírlapi közleményekből s sokszor a roszakaratu félrevezetésekéből következtetni lehet. Ma már igen gyakran megtörténik, hogy tisztá totnyelvű községben a d j o n i s t e n j ó n a p o t!-tal üdvözli Szvatopluk unokája a kaputos embert; szóval a magyarosodás ügye, minden izgatás daczára, örvendetesen halad s a legközelebbi képviselőválasztások alkalmával legfényesebb diadalünepét ülte a magyar eszmék győzelmé.

A mult év folyamán ismét egy hatalmas lépéssel ment ez ügy előre, midőn a már Turócszentmártonban meglevő, állami, elemi leányiskolához, a vallás- és közoktatási miniszter ur még felső leányiskolát s ugyanazon alkalommal, a fiúk kiképzetésére, polgári-iskolát állított. Ez iskolák a közelebbi napokban tartották meg vizsgálatukat, a turócszentmártoni és a vidéki, előkelő közönség élénk részvéte mellett, mely ez ügyet igazi magyar lelkesedéssel karolta föl. Nem tartom magamat illetékesnek, hogy az eredmény fölött bírálatot mondjak; de minténym konstatálnom kell, hogy az elért eredmény a jelen voltaikat meglepte.

Gönczy Pál, min. tanácsos, ur májushóban meglátogatta ez iskolákat s látva a növendékek szép számát, önként ajánlotta fel, az állam részéről, a felső leányiskolának polgárvá való átalakítását, mely már

a jövő tanévben meg is nyitattik. Ugyanez alkalommal nyílik meg a polgári fiu-iskola második osztálya is.

A gondnokság részéről — addig is, míg elemi fiuiskola nyitatták meg, — kérelmeztetett egy előkészítő, elemi iskola fölállítására. Szeretjük hinni, hogy a gondnokság e kérelme méltányoltatni fog, mert ez által alkalom adatnék bejutni a polg. iskolába oly gyermekeknek is, kik a magyar nyelv nem tudása miatt ki lennének zárva.

Tervezve van alumínium fölállítására is, mely tervnek keresztül vitelében szintén elég okunk van bizni, mert ígéretét bírjuk a turóczi jótekonny n ö e g y l e t n e k, — mely különben is már sokszor kimutatta iskolánk iránti érdeklődését, — hogy 6 növendéket saját költségén fog főtartani.

Az ügyek ily előhaladása mellett jogunk van hinni, hogy a közel jövőben még több örvendetes s több jót írhatok Turóczmegyéről.

Nagy István,
polg. isk. tan.

Szinészet Léván.

Vasárnap, (jul. 10 ikén): Kapitány kisasszony, vig dalmű 3 szakaszban, irták Meilhac és Halevy. Szép számú közönség nézte végig ezen kedves zenéjű darabot. Az előadás jól sikerült. Most volt ismét alkalmunk Pesti Marit jelentékenyebb szerepben látnunk, Máriát adta. Játéka jobb volt, mint multkor Zsermén szerepében, de még most is félénkek látszik. Dalai azonban tetszettek. Tagadhatatlanul ő rendelkezik legerősebb hanggal a társaságban, de azért egy kis csiszolás, egy kis iskolázás hangjára nagyon reáférne. Bodor Etel (Fanset) nagyon kedvesen játszott, a kis tengerész kapitány egészen megnyerte a közönséget. Németh (Lambertó), Völgyi Gyula (Domingosz) és Pálfi (Januárió) szintén tetszettek Fábiant is láttuk az alkalommal jól játszani. Mungót tetszéssel alakította. A kar ellen azonban most kifogásunk van. Nem volt jól betanítva, s így sokszor kellemtelen diszsonanciák keletkeztek.

Kedden, (jul. 12-én), Völgyiné jutalom, játékaul adatott: Griseldis, a szénégető leány, népies dráma 5 felvonásban, írta Halm Frigyes. A közönség megtöltte a színházat, a mely pártolást a jutalmazandó valóban meg is érdemelt. Völgyiné, mint máskor, úgy ez alkalommal is valódi művészettel játszott, Griseldist, a gyermekétől megfosztott, majd eltaszított, szegény leányt oly meghatóan, oly igazi érzéssel alakította, hogy a hálás közönség egész elragadtatással tapsolta őt ki jelenetei után. Mellette Sándor (Perceival) tünt ki játékaival. Különösen jó volt, midőn, mint főúr bosszujában kitört, míg az apa és férj benső fájdalmának nála nem volt helyes kifejezése, ő ott is

bosszus vagy néma. Németh (Cedrik), Parragh (Triestán) és Sándorné (Ginevra) csekély szerepüket jól betölték.

Csötörtökön, (jul. 14-én): Munkácsirabok, népszimű 4 felvonásban, írta Gabányi. Bodor Etel (Örse) és Pesti Mari (Sira) érdekes dalversenye és Völgyi György jó kortes alakja élénkíték fel a csekély számú közönséget. Kivülük Sándor (Mizsák D.), Sándorné (Julis) Rózsné (Boronáné), Németh (Gyurka) és Raisz (Gelb) tölték be az estét. Felemlítjük még Fábiant, ki mint Pali a börtön-jelenetben jó érzéssel játszott.

Nyilatkozat.

A Bars szerkesztőségi kötelékéből a mainapon kiléptem.

Léva, jul. 14, 1881.

Szováthy Lajos.

A lévai hengermalom 46. számú árjegyzéke.

Lisztaszám:	0	1	2	3	4	
100. klo. ára : frt.	22.10	21.50	20.50	20.—	19.50	
	5	6	7	8	8½	9
19.—	18.—	17.30	16.50	15.40	14.40	12.50

Lévai piaczárak.

Gabona: 100 kl. buza 10 frt — kr. 11 frt — kr.; rozs 9 frt. — kr. — 9 frt 80 kr.; kétszerez 9 frt — 9 frt 25 kr.; árpa 7 frt 50 kr. — 8 frt — kr.; bab 5 frt. 50 kr. — 5 frt 70 kr.; kukoricza 6 frt — kr. — 6 frt. — kr.; bab 8 frt — kr., 8 frt. 50 kr.

Időjárat viszonyok és légtüneti észleletek.

Julius hó 9-től július hó 15-ig, bezárólag.

A lefojt hét első felében aránylag hűvös, második felében forró nyári időjárat volt.

Légnymat legnagyobb állása 754.7 mm. jul. 15-én regg. 8 órakor.

„ legesekélyebb „ 746.4 mm. jul. 9-én déli 2 órakor.

Hőmérséklet egmagasabb „ 31.6 Cels. fok jul. 9-én déli 2 órakor.

„ legalacsonyabb „ 13.7 Cels. fok jul. 11-én esti 9 órakor.

Az esett csapadék összelete volt: 10.3 mm.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

Hirdetmény.

A lévai takarékpénztár igazgatósága

részéről ezennel közzététeik, hogy az intézet pénztárába betett tőkepénzek után eddig fizetett 6% kamat 5%-ra, a váltók és zálogok után az intézet által eddig szedett 10% kamat 9%-ra és a kötvények, illetve: jelzálogos kölcsönök után fizetett 8% kamatláb jövő: 1882-ik évi január hó 1-jétől 7% -ra szállittatik le; — miről a t. cz. közönség idejekorán értesítettik

Léva, júliushó 12., 1881.

175. 2-1.

a lévai takarékpénztár:

Besse Dávid,
igazgató.

Vételre kerestetik

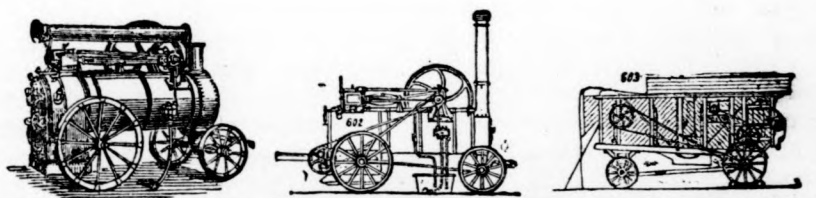
176. 2-2.

egy 500—800 hold kiterjedésű, jó buzatalalajjal biró, ármentes és a közlekedési vonalok közelében fekvő,

tagosított birtok.

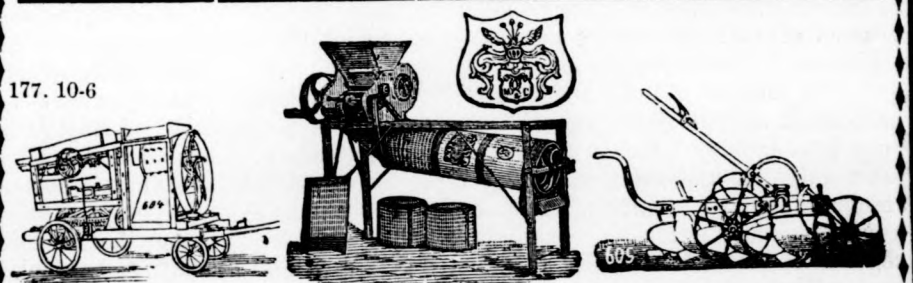
Az ajánlatok: **Nedeczky Tibor**, földbirtokos, Vért, u. p. Marczelház, czim alatt küldendők meg.

EREDETI RANSOMES, HEAD & JEFFERIES

GROSSMANN J.

váci-körút, 76-ik szám alatt —BUDAPEST— az osztr. államvaspálya közelében.

Eredeti Hofherr

Eredeti Mayer
Tessék a gyári jelvényt kívánni.

Eredeti Jefferies

Egy gyakoronok

előnyös feltételek mellett, azonnal felvétetik

Léván,

178. 1-1.

Beszedits Sándor

könyvkereskedésében.

Nyomatott Dukesz Lipót könyvnyomdájában, Léván.